

Občanský zákoník

V jednom z loňských čísel tohoto časopisu jsem se zabýval tématem odložení účinnosti nového občanského zákoníku a došel k závěru, že pro odklad není důvod. Zřejmě na základě tohoto komplexního pojednání politici pochopili, že mám pravdu, a účinnost neodložili. Neuběhl však ještě ani rok a již se opět diskutuje o konkrétních plánech na změnu tak těžce narozeného dítěte legislativního procesu. Nemožu vyloučit, že takto chceme aspirovat na zápis do knihy rekordů v různých kategoriích, třeba nejpomalejší příprava a nejrychlejší novelizace v dějinách psaného práva civilizovaných zemí, ale určitě je to důvod k zamyšlení. Diskuze je nyní vedena na téma rozsahu změn, kdy jedna strana by nejrady radikálně změnila vše, což ovšem asi nepůjde, a tak je ochotna se smířit s desetinou čili řádově 300 paragrafy v pozměněné podobě, zatímco širší řady oponentů nabádají k opatrnosti a neměnily by nic, anebo jen opravdu to nejnnutnější, tedy řádově několik ustanovení tam, kde jde o evidentní nesmysly, jinak doporučují vyčkat na judikaturu.

Tak kdo má vlastně pravdu a co je skutečně lepší? Novelizovat, či nikoliv, a pokud ano, v jakém rozsahu? Jakkoliv se může zdát hledání odpovědí na tyto otázky složité, není třeba si zoufat, neboť věc je vcelku prostá a věřím, že i tentokrát napomohu řešení tohoto jen zdánlivě komplikovaného problému. Zdržím se přitom komentáře na téma, jak je možné, že příprava takto významného předpisu trvala asi 12 let, předpis byl předmětem nejširších diskuzí na všech úrovních, přišly k němu spousty připomínek a nakonec stejně neobstojí, přičemž vyvolal další vlnu připomínek, z nichž jen malá část je vyvolána negativními zjištěními z praxe. Prostě platí i nadále, že po bitvě je každý generálem. Všichni se mohli vyjádřit a teď pozdě bycha honit.

Můj názor mohu prezentovat již v této fázi, abych Vás nenapínal, a následně vysvětlím

důvody, které mě k němu vedly. Já jsem tedy pro novelizaci jen v naprosto nezbytném rozsahu, čímž se připojuji k názoru většiny z těch, kteří se k této problematice zatím vyjadřovali. Nezbytným rozsahem mám na mysli mimo jiné formu plné moci pro právní jednání, pro něž se vyžaduje zvláštní forma (notářského zápisu), problémy se zákonnou zárukou, nejistými pohledávkami, odpovědnost manžela za dluhy druhého, pár záměn pojmů, písařské chyby apod.

A nyní slibované důvody mého minimalistického přesvědčení:

V první řadě je třeba si uvědomit, že nový občanský zákoník výrazně navýšil náklady firem v souvislosti s nutností přizpůsobit zakladatelské listiny úpravami základní smluvní dokumentace a dalšími změnami. Tyto náklady se pohybují v miliardách, z nichž naneštěstí nešly všechny do kapes nás právních poradců, ale přeče jenom něco ano. Tato skutečnost by mě tak spíše měla motivovat k podpoře co nejvíce změn současného občanského zákoníku, abychom ještě dostali druhou šanci. Tak tomu nicméně není. Dalším faktorem je totiž skutečnost, že i já jsem investoval do svého vzdělání a absolvoval řadu seminářů na téma nového občanského zákoníku, kde jsem leckdy slyšel řadu kritických výhrad k jeho kvalitě, a už tehdy jsem měl zvažít, zda tyto investice nejsou marné. Současně jsem se podílel i na investicích do vzdělání řady z mých kolegů v kanceláři, to vše samozřejmě pro blaho jejich a hlavně našich klientů. Dále je nutné připočítat investice do softwarového vybavení právních informačních systémů a příslušnou odbornou literaturu, bez nichž se nelze obejít, přičemž nabídka stále nových modulů za příplatky se začíná podobat frekvenci letáků diskontních řetězců v našich poštovních schránkách. Pro mě je navíc dalším kritériem vhodnosti, či nevhodnosti novelizace a jejího rozsahu fakt, že jsem si už většinu ustanovení v občanském zákoníku v papírové podobě barevně podtrhal, zvýraznil a jinak vyšperkoval k obrazu svému.

– CO S NÍM?

Nechtějte vědět, kolik mě to stálo času a úsilí, už jen nad problémem výběru barvy fixů jsem strávil víc než několik týdnů. Nebylo vůbec jednoduché zvolit správnou barvu pro části, hlavy, díly, pododdíly, nadpisy oněch částí, hlav, oddílů nebo pododdílů, občas mi to hlava už nebrala, ale nakonec jsem se rozhodl a zvýraznil vše, co stálo za zvýraznění. Výsledný dojem je esteticky úžasný, zákoník hýří barvami, které vesměs ladí i s mými kravaty nebo alespoň ponožkami a jen stěží bych mohl uvést příklad ustanovení, které jsem nepovažoval za hodné uměleckého vybarvení. Jen pro ilustraci – lhůty jsem zvýraznil jasnou žlutozelenou barvou, která úžasně ladí se zelenými názvy všeho možného, zatímco červené pasáže dávají jasně najevo, že jsou ještě důležitější než lhůty. Můj barevný kodex se vyznačuje typickou logikou a disciplínou právníka, který jen občas zaměnil barvy a narušil tak jinak vnitřně bezchybný řád pilíře občanského práva, ale šlo jen o ojedinělá selhání v důsledku únavy či technické poruchy v podobě vypsaného fixu bez okamžité náhrady. Černobílá a z tohoto pohledu mdlé zůstaly jen pasáže, které mě příliš nezaujaly, resp. se mi nejevily pro vlastní praxi až tak důležité jako např. osvojení či jeho utajení, zejména osvojení zletilého, poručenství a rovněž typy odkazu a vydědění. Tím nenačnu, že tyto instituty nemají v nové úpravě své opodstatnění, mně jsou nicméně poněkud vzdálené.

Pokud si nyní představím, že na nás dopadne velká novela, tak je to pro mě noční můra. Od prvních poplašných zpráv tohoto druhu v noci téměř nespím (nebylo by tak strašné, pokud bych spal ve dne, což však není můj případ), a pokud se mi náhodou podaří usnout, probouzím se zbrocený potem a hrůzou z toho, že bych měl začít opět znovu podtrhávat a zvýrazňovat. Jestliže se nakonec alespoň ve snu rozhodnu tuto činnost s bezmezným úsilím zopakovat, nejsem schopen si již zapamatovat, kterou barvu na co používám. Důsledky asi nemusím detailně popisovat. Moje nervová soustava je zcela rozložena, nové potencio-

nální investice v této souvislosti mi připadají jako štěkot plyšového pejska. A tak se obracím na všechny mocné, kteří mají v rukou osud nového občanského zákoníku, a apeluji na ně, aby rozhodně zabránili přijetí většího počtu změn. Tento požadavek současně podmiňuji v čase, protože chápu, že volání jednoho zoufalého jedince není v tomto státě vždy vyslyšeno a musím tedy podmínky nastavit tak, abych měl šanci, že mi bude vyhověno. Můj požadavek tedy nechť je omezen jen na dobu výkonu mojí advokátní praxe, přičemž tuto dobu na vyžádání rád upřesním. Pro vyloučení rizika neplatnosti mého požadavku nicméně již na tomto místě uvádím, že nežádám víc než 10 let, abych nemohl být následně ještě obviněn ze zneužívání práva. Současně tímto vyzývám všechny kolegy právníky, kteří si občanský zákoník rovněž podobným způsobem vyzdobili, a k tomu i studenty právnických fakult, aby se ke mně připojili, a společně jsme tak uspěli v tomto nelehkém zápase o zachování našich uměleckých děl a úsporu času i prostředků. Současně poskytneme zákonodárcům dost času na to, aby mohli zohlednit výsledky dlouhodobější aplikace občanského zákoníku v praxi. Neboť Non quam cito, sed quam bene čili práce kvapná, málo platná. ●

.....
JUDr. Josef Vejmelka,
 advokát
 Vejmelka & Wünsch s. r. o.

 VEJMELKA & WUNSCH
 ADVOKÁTI ATTORNEYS AT LAW RECHTSANWÄLTE